

MILJØ-
DIREKTORATET

REVISJONSRAPPORT

HELLEFOSS PAPER AS
Postboks 69
3300 Hokksund

Oslo, 24. september 2018

Deres ref.:
Terje Bråthen

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/335
Saksbehandler:
Ole Jakob Birkenes

Revisjonsrapport: Revisjon ved Hellefoss Paper AS

Kontrollnummer: 2018.012.R.miljodir

Kontaktpersoner ved revisjonen:

Fra virksomheten:
Terje Bråthen

Fra Miljødirektoratet:
Ole Jakob Birkenes

Andre deltagere fra Miljødirektoratet:
Rune Andersen
Anne-Margit Bull

Resultater fra revisjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra revisjonen som ble presentert hos Hellefoss Paper AS under sluttmøtet den 13. september 2018. Revisjonen ble gjennomført i tidsrommet 10. - 13. september 2018. Rapporten er å anse som endelig.

Miljødirektoratet avdekket 2 avvik og ga 5 anmerkninger under revisjonen.

Avvik:

- Virksomhetens arbeid med energiledelse er ikke del av internkontrollen
- Virksomhetens avfallshåndtering er mangelfull

Anmerkninger:

- Virksomhetens rutiner for kontroll av utslipp fra miljøkum 2 kan forbedres
- Virksomheten har ikke gjennomført eller planlagt utslippsmålinger fra fyrkjelen i 2018
- Dokumentasjonen i avvikshåndteringssystemet kan forbedres
- Beskrivelser i internkontrollhåndbok er på enkelte områder ikke i samsvar med dagens praksis
- Kvalitetssikringen av egenkontrollrapporten kan forbedres

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Hellefoss Paper AS må sende en skriftlig bekreftelse innen 1. desember 2018 som dokumenterer at avvik er rettet.

Oppfølgingen etter revisjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

24. september 2018	Ole Jakob Birkenes	Einar Knutsen
dato	kontrollør Miljødirektoratet	seksjonssjef

Kopi av rapporten sendes til:

- Fylkesmannen i Buskerud ved miljøvernavdelingen
- Øvre Eiker kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: HELLEFOSS PAPER AS	
Organisasjonsnr.: 974085526	Eies av: 911655160
Bransjenr. (NACE-kode): 17.120 - Produksjon av papir og papp	

Kontrollert enhet

Navn: Hellefoss Paper AS	Anleggsnr.: 0624.0012.01
Kommune: Øvre Eiker	Fylke: Buskerud
Anleggsaktivitet: Treforedling	Gebysats: 2
Tillatelse gitt: 20. april 2009	Sist endret: 15. juni 2018

2. Bakgrunn for revisjonen

Formålet med revisjonen er å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Miljødirektoratet har blant annet undersøkt om:

- virksomhetens system for internkontroll er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammene som myndighetene har satt

Revisjonen ble gjennomført ved å:

- granske dokumenter
- intervju sentralt plasserte personer i organisasjonen
- verifisere (ved stikkprøvekontroll) at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis

Tilsynet er gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Revisjonens tema

- Internkontroll
- Avfall
- Utslipp til luft
- F-gassforordningen
- Utslipp til vann

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under revisjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under revisjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter revisjonen

Hellefoss Paper AS plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Miljødirektoratet skal kunne avslutte saken, må Hellefoss Paper AS innen 1. desember 2018 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (post@miljodir.no) til Miljødirektoratet v/Ole Jakob Birkenes.

4. Gebyr for revisjonen

Hellefoss Paper AS er ved denne revisjonen plassert i gebyrsats 3 (jf. varselbrev fra Miljødirektoratet datert 16. august 2018). Dette betyr at dere skal betale kr. 116 500,- i gebyr for revisjonen. Faktura ettersendes. Vedtaket om gebyr er hjemlet i forurensningsforskriftens § 39-8 om gebyr for flerdagstilsyn.

Gebyrets størrelse kan eventuelt klages inn til Klima- og miljødepartementet (jf. forvaltningsloven § 28). Klagefristen er tre uker fra 20. september 2018. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Miljødirektoratet. Miljødirektoratet viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på www.miljodirektoratet.no (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under revisjonen:

Avvik 1

Virksomhetens arbeid med energiledelse er ikke del av internkontrollen

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Hellefoss Paper AS datert 19.04.2002, sist endret 16.06.2018 punkt 8.1

Kommentarer:

I tillatelsen punkt 8.1 stilles det krav om at virksomheten skal ha et system for energiledelse og at dette skal inngå i bedriftens internkontroll. Etter siste endring i tillatelsen er det også krav om at systemet skal følge prinsippene og metodene angitt i norsk standard for energiledelse. Dette vil blant annet si at virksomheten skal ha en energipolicy og det skal settes mål for arbeidet. Det skal utføres energikartlegging, det skal lages en handlingsplan og arbeidet skal revideres. Arbeidet skal være forankret i ledelsen.

Det er utført en energikartlegging ved virksomheten i 2010 og utarbeidet en handlingsplan på grunnlag av denne hvor tiltak er dokumentert fulgt opp inntil 2013. Etter dette er det fortsatt utført energieffektiviseringstiltak både fra handlingsplanen og ellers, men det er ikke dokumentert eller fulgt opp systematisk i internkontrollen. Videre mangler policy, mål, dokumentert oppfølging av resultater og evaluering/revisjon av systemet.

Avvik 2

Virksomhetens avfallshåndtering er mangelfull

Avvik fra:

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) §11-5 og §11-8

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid (Internkontrollforskriften) § 5 andre ledd punkt 2 og 7

Kommentarer:

Farlig avfall skal ikke blandes sammen med annet vanlig avfall og skal ikke blandes med andre typer farlig avfall. Avfallet skal oppbevares på et område som ikke er tilgjengelig for allmennheten og det skal merkes, emballeres og lagres slik at det ikke kan medføre forurensning (slippe ut) til omgivelsene. I henhold til internkontrollforskriften skal virksomheten sørge for at de ansatte har tilstrekkelig kunnskaper og ferdigheter og for at det finnes rutiner for å forebygge brudd på krav i HMS-lovgivningen.

Virksomheten har et hovedlager for farlig avfall i avlåst bygning. Hovedfraksjonen er ulike typer spillolje. I dette lageret var ulike fraksjoner lagret sammen. Noe emballasje var merket med stoff/EAL nummer, men dette var ikke konsekvent. Noe farlig avfall som tidligere har stått i produksjonen bar preg av å være av eldre dato (mer enn 1. år).

Ved befaring på virksomheten ble det på ulike steder, både innendørs og utendørs, observert farlig avfall som ble oppbevart uten beskyttelse og uten merking på emballasje. Noe antatt avfall var av ukjent opphav og sammensetning.

- Det manglet en oppdatert plan over hvor ulike fraksjoner av farlig avfall skal lagres og informasjon til ansatte om hvordan farlig avfall skal håndteres.
- Ved kontroll av deklarasjoner av avfall var to deklarasjoner fra 2017 ikke registrert mottatt hos avfallsmottaker.
- Det farlige avfallet skal merkes og virksomheten må sikre at lagringen ikke medfører fare for utslipp og forurensning av omgivelsene, og at den årlige leveringsplikten overholdes.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under revisjonen:

Anmerkning 1

Virksomhetens rutiner for kontroll av utslipp fra miljøkum 2 kan forbedres

Kommentarer:

Overløp fra miljøkum 2 (MK2) går direkte ut i resipienten. Utslipet er ikke regulert og er således et ulovlig utslipp. Overløp fra MK2 går ut via et V-overløp og blir målt av måleinstrument som er underlagt årlig kontroll og kalibrering. Kapasitet, plassering og funksjon av MK2 gjør at tiltak for helt å eliminere utslipp er teknisk komplisert.

Virksomheten har etter inspeksjon fra Miljødirektoratet i 2017 etablert ukentlig prøvetaking og analyse av innholdet i MK2 for å kunne bruke dette for å bestemme utslippsmengdene ved eventuelle overløp. Hvordan dette måles og beregnes er imidlertid ikke beskrevet i noen prosedyre eller tatt inn i måleprogrammet.

MK 2 er utstyrt med alarm når nivået går over en viss høyde med fare for utslipp til elva. Det skal da iverksettes tiltak for å finne årsak til alarmen og for å forhindre ytterligere økning med påfølgende utslipp. Det er ikke utarbeidet noen skriftlig rutine for feilsøking og tiltak som skal gjennomføres ved slike hendelser.

Virksomheten har i 2018 gjennomført flere tiltak for å hindre utslipp fra MK2. Blant annet er det satt inn sperrer på dreneringsventiler fra blekeri og wiregrav slik at det ikke kan dreneres større mengder enn pumpa opp til miljøkum 3 i rensieriet klarer å ta unna. Antall hendelser har blitt redusert og det er så langt i 2018 registrert 4 utslippshendelser på tilsammen 183 m³ hvorav 1 hendelse utgjorde ca 150 m³. Disse hendelsene er vurdert å være av mindre miljømessig betydning, men må inkluderes i egenrapporten for 2018 på samme måte som tilsvarende hendelser i 2017.

Anmerkning 2

Virksomheten har ikke gjennomført eller planlagt utslippsmålinger fra fyrkjelen i 2018

Kommentarer:

I følge måleprogrammet skal det gjennomføres årlige utslippsmålinger til luft fra oljekjelen. Dette er i samsvar med kravene i forurensningsforskriftens § 27-6 om årlige kontrollmålinger av støv, CO og NO_x for fyringsenheter mellom 10 og 50 MW. Virksomheten opplyste at oljekjelen kun hadde vært i bruk i korte perioder for kontroll og vedlikehold. De siste årene har det vært mer lønnsomt å benytte elektrokjeler for varmeproduksjon. Siste kontrollmåling på utslipp fra oljekjelene var utført i 2015.

Virksomheten søkte og fikk godkjent fritak fra de årlige målingene til luft for 2017 med begrunnelse at de var minimalt i bruk. Det er ikke søkt om tilsvarende fritak fra kravet om årlig kontroll for 2018 og virksomheten opplyste at det heller ikke var planlagt utslippsmålinger.

Anmerkning 3

Dokumentasjonen i avvikshåndteringssystemet kan forbedres

Kommentarer:

Virksomheten registrerer hendelser/avvik som "Feilmeldinger". Her kan virksomheten inkludere noe mer opplysninger om årsak og tiltak som er gjennomført. Eventuelt informasjon/lenke til hvor disse opplysningene er dersom dette er håndtert i eget system.

Anmerkning 4

Beskrivelser i internkontrollhåndbok er på enkelte områder ikke i samsvar med dagens praksis

Kommentarer:

Virksomheten har etter inspeksjon i 2017 oppdatert sin internkontrollhåndbok i januar 2018. Imidlertid er det noe informasjon som ikke stemmer med hvordan praksis er ved virksomheten. Eksempler på dette er under Handlingsplan/Mål (s25) hvor det beskrives at handlingsplan for tiltak

på miljøsiden skal utarbeides årlig og godkjennes i ledelsens gjennomgang for å oppnå bedriftens målsetninger. I praksis er målene å tilfredsstille tillatelsen til virksomhet og tiltak blir foreslått og eventuelt vedtatt fortløpende. Tilsvarende beskrives det på s 29 at virksomheten selger bark til lokal entreprenør. Det som selges er både bark og slam.

Anmerkning 5

Kvalitetssikringen av egenkontrollrapporten kan forbedres

Kommentarer:

Ifølge tillatelsen skal virksomheten innen 1. mars hvert år rapportere miljødata for foregående år via altinn.no. Miljødata omfatter blant annet produksjonsmengder, avfallsmengder, energiforbruk og resultater fra utslippskontroll. Rapporteringen skal skje i henhold til Miljødirektoratets veileder til bedriftens egenrapportering.

Fra 2017 skal virksomheten rapportere mengde biprodukter i pkt. 3.3 Andre forhold i egenkontrollrapporten.

Virksomheten produserer store mengder bark i rensieriet og slam fra sedimenteringsbassenget som blandes og selges som biprodukt til en lokal entreprenør. I egenkontrollrapporten for 2017 er det oppgitt en mengde biprodukt på 7,6 tonn, men uten ytterligere opplysninger om hva dette er. Denne mengden er uansett altfor liten til å være bark og slam nevnt ovenfor. Bark og slam som selges må anses som et biprodukt og skal således rapporteres i egenkontrollrapporten. Denne mengden oppgitt til 7,6 tonn, mens virksomheten opplyste under revisjonen at faktisk mengde skal være vesentlig større.

Virksomheten måler og rapporterer utslipp av enkelte prioriterte miljøgifter (metaller) til vann fra prosessavløpet og fra utslipp fra røykgass-scrubber. Enkelte av de rapporterte tallene er under kvantifiseringsgrensen og virksomheten har da benyttet denne grenseverdien i rapporteringen. Virksomheten skal ha fått informasjon om at dersom resultatet av en analyse er oppgitt som mindre enn kvantifiseringsgrensen, så skal utslippet rapporteres som 0.

For utslipp fra scrubberanlegget for røykgass er det i rapporteringen benyttet en avløpsmengde tilsvarende det som er registrert når fyrkjelen har vært i normalt bruk. Som nevnt i anmerkning 2 har de oljefyrte kjelene vært minimalt i bruk i 2017.

Utslippstall for prioriterte miljøgifter (metaller) i egenkontrollrapporten for 2017 er således overrapportert.

8. Andre forhold

Virksomheten har siste år gjennomført flere tiltak som har bidratt til redusert variasjon i utslipp og dermed færre brudd på vilkår i tillatelsen.

Kjøleanlegg med fluorholdige gasser (f-gass)

Virksomheten har kun tre mindre kjøleanlegg med f-gass. Kontroll og vedlikehold av disse blir utført av sertifisert firma ved behov.

Oppfølging og avslutning av inspeksjon den 19. september 2017

Det ble under inspeksjonen i 2017 gitt 3 avvik. Virksomheten har i brev datert 26. januar 2018 redegjort for hvilke tiltak som er gjennomført for å lukke disse avvikene.

Redegjørelsen ble fulgt opp under revisjonen. Avvik som gjaldt mangelfull internkontroll kan anses som lukket. Virksomheten har hatt en fullstendig gjennomgang av internkontrollen og foretatt nødvendige oppdateringer. Internkontrollen kan imidlertid forbedres ved mer konkrete beskrivelser av arbeidsprosesser og prosedyrer, jf. anmerkning 1 og 4.

For avviket som gjelder håndtering av farlig avfall er oppfølgingen ikke tilfredsstillende og vil bli fulgt opp videre etter denne revisjonen (se avvik 2).

Med dette anses oppfølgingen etter inspeksjonen i 2017 som avsluttet og videre oppfølging av gjenstående saker vil bli fulgt opp gjennom oppfølging av revisjonen.

9. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

- Åpningsmøte 10. september 2018: Informasjon fra Miljødirektoratet om gjennomføringen av revisjonen
- Intervjuer og verifikasjoner fra 10. september 2018 til 12. september 2018.
  - 6 personer ble intervjuet
  - befaringer til følgende steder:
    - Produksjon
    - Renseanlegg
    - Avfallslager
- Avsluttende møte 13. september 2018: Oppsummering med presentasjon av resultatene.

I vedlegg 1 har vi satt opp en oversikt over deltakerne på revisjonen.

10. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for revisjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Miljødirektoratet

11. Informasjon til virksomheten

Regelverk som det ble informert om:

- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven)

VEDLEGG 1

Deltagere ved Miljødirektoratets revisjon ved Hellefoss Paper AS, 10. - 13. september 2018

I tabellen under har vi satt opp en oversikt over funksjonene til de personene som deltok under formøtet, åpningsmøtet og det avsluttende møtet. Intervjuene er også med i tabellen.

Funksjon	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Innkjøpssjef	X		
Prosjektleder	X	X	X
Elektrosjef	X	X	X
Labansvarlig	X	X	X
Produksjonssjef	X	X	X
Vedlikeholdssjef	X	X	X
Personalsjef	X	x	X
Skiftformann	x		

Miljødirektoratets revisjonsgruppe:

Ole Jakob Birkenes, revisjonsleder

Rune Andersen, revisor

Anne-Margit Bull, saksbehandler

Dokumentunderlag for Miljødirektoratets revisjon ved Hellefoss Paper AS, 10. - 13. september 2018

Nedenfor har vi satt opp en liste over dokumenter som var spesielt viktige som dokumentunderlag for revisjonen, og som går utover lover forskrifter og lignende (for eksempel fra virksomhetens prosedyresamling):

- Kalibreringssertifikat for trykktransmitter Parshallrenne datert 11.05.17
- Kalibreringssertifikat for trykktransmitter V-overløp datert 9.2.17
- Virkegrad Scrubber, Norsk Energi datert 24.03.17
- Handlingplan for å unngå støtutslipp fra siebere i blekeriet. (Prosedyre)
- Analyserapport Slamtank Fyrhus, Eurofins, 22.2.2018
- Internkontrollhåndbok sist oppdatert januar 2018
- Risikoanalyse sist oppdatert 2014